

İFLASIN ERTELENMESİNİN FİNANSAL KİRALAMA (LEASİNG) SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNE ETKİLERİ

*Arş. Gör. Aynaz UĞUR**

I. GİRİŞ

İflasın ertelenmesi, ticaret mahkemesine, borca batık durumda olan bir sermaye şirketi ya da kooperatif hakkında iflas kararı vermekten, belli koşullarla geçici olarak sarfinazar etme imkanını veren ve iflasın önlenmesine hizmet eden bir kurumdur¹. İflasın ertelenmesinin amacı, ticari hayat bakımından büyük önem taşıyan sermaye şirketleri ile kooperatiflerin, alacaklılarının durumunu iflasa nazaran ağırlaştırmamak kaydıyla, faaliyetlerini yürütmek suretiyle ticari hayatın içinde tutulmasıdır². İflasın ertelenmesinde hem borçlu şirketin hem de alacaklılarının menfaati olduğuna göre, iflasın ertelenmesine karar verilirken sadece şirket alacaklılarının menfaatinin değerlendirilmesiyle yetinilmemelidir³.

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi Devletler Özel Hukuku Anabilim Dalı

1 **Pekcanitez Hakan / Atalay Oğuz / Sungurtekin Özkan Meral / Özkes Muhammet**, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2011, s. 521; **Muşul Timuçin**, İcra ve İflas Hukuku C.II, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 1198, (İcra ve İflas); **Deliduman Seyithan**, İflasın Ertelelenmesinin Etkileri, Kocaeli Üniversitesi Yayını, Kocaeli 2008, s. 5; **Atalay Oğuz**, Borca Batıklık ve İflasın Ertelelenmesi, Güncel Yayınevi, İzmir 2007, s. 65, (Kitap); **Muşul Timuçin**, İflasın Ertelelenmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 19, (İflasın Ertelelenmesi); Yargıtay bir kararında iflasın ertelenmesini şöyle tanımlamıştır: "... borca batık durumda olan bir sermaye şirketi ve kooperatifin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olması halinde iflası önleyen bir kurumdur. İflasın ertelenmesinde amaç, sermaye şirketi ve kooperatifin ekonomi içinde kalarak faaliyetine devamını sağlamak ve alacaklıları iflasa bağlı olumsuz sonuçlardan etkilenmesinden korumak...", Yarg. 19. HD., T. 7.4.2005, E. 2005/448, K. 2005/3753, (**Bilgen Mahmut**, İflas İflasın Ertelelenmesi Konkordato Yargılama Usulü, Adalet Yayınevi, Ankara 2012, s. 707).

2 **Deliduman**, s. 19.

3 **Muşul**, İcra ve İflas, s. 1200, 1201; **Muşul**, İflasın Ertelelenmesi, s. 30, 31; **Öztek Selçuk**, İflasın Ertelelenmesi, Arıkan Yayınevi, İstanbul 2007, s. 22, 23, (Kitap); **Özkes Muhammet**, "İflasın Ertelelenmesi", LHD, C. III, S. 33, 2005, s. 3251; **Pekcanitez Hakan**, "İflasın Ertelelenmesi", İBD, C. 79, S. 2, 2005, s. 323, 324; **Atalay**'ın bu husustaki görüşü biraz daha şirket menfaatinden yanadır: "Bu durum gösteriyor ki, iflasın ertelenmesi ile önce-

İflasın ertelenmesinin hukuki niteliği doktrinde tartışmalı bir husustur. Bir görüşe göre iflasın ertelenmesi, iflasa engel olan ve ilgili tarafların menfaatlerini koruyan bir adli tedbir niteliğindedir⁴. İflasın ertelenmesini bağımsız bir dava olarak kabul eden görüşe göre ise; iflasın ertelenmesi ilk talep edildiği anda çekişmesiz yargı işi olup, erteleme talebine ilgililer tarafından itiraz edilmesi üzerine çekişmeli yargı niteliği kazanmaktadır⁵. Bu görüş, iflasın ertelenmesi talebinin incelenmesi temeldeki iflas yargılamasından ayrı olarak düşünülemeyeceği için eleştirilmiştir⁶. Başka bir görüşe göre iflasın ertelenmesi iflas davası prosedürünün içinde bir ön sorun teşkil eder, iflasa karar verilmeden önce incelenmeli ve sonuçlandırılmalıdır, ayrı bir dava niteliğinde olmadığından bekletici sorun sayılması söz konusu olmaz⁷. Bu görüş de iflasın ertelenmesinin iflas talebi hakkında karar verilebilmesi için önceden çözülmesi gereken bir sorun olmaması, tek koşul vakıanın borca batıklık olması sebebiyle eleştirilmiştir⁸. Doktrindeki baskın görüşe göre iflasın ertelenmesi, şirketler hukuku ve iflas hukukunun iç içe geçmiş özelliklerini bünyesinde barındıran, kendine özgü bir geçici hukuki koruma tedbiri hükmündedir⁹.

İflasın ertelenmesinin yakından ilgili olduğu sözleşmelerden birisi de finansal kiralama sözleşmesidir. Sermaye şirketleri sahip oldukları makine ve teçhizatı büyük ölçüde finansal kiralama yolu ile elde ettiklerinden, iflasın ertelenmesinin bu sözleşmeyi nasıl etkileyeceğinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

likle sermaye şirketinin faaliyetine devamını sağlamak amaçlanmıştır. Bunu yanı sıra alacaklılar da korunmuş ve daha iyi konuma gelmiş olacaklardır.” Bkz., **Atalay**, Kitap, s. 66, 67.

- 4 **Öztek**, s. 23, 24; **Öztek Selçuk**, “İflasın Ertelenmesi”, Bankacılar Dergisi, S. 53, 2005, s. 30, <http://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Dergiler/Dokumanlar/53.pdf>, E.T. 15.04.2013.
- 5 **Balcı Şakir**, İflasın Ertelenmesinin Usul ve Esasları, İzmir 2007, s. 285, (**Deliduman**, s. 23’ten naklen).
- 6 **Muşul**, İcra ve İflas, s. 1199; **Atalay**, Kitap, s. 69; **Özekes**, s. 3255, **Altay Sümer**, “İflasın Ertelenmesi Hakkındaki Yeni Hükümlerin Yeniden Yapılandırma Kurumları Üzerindeki Olumsuz Etkisi ve Çözüm Yolları”, Prof. Dr. Ergun Özsunay’a Armağan, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004, s. 629, 630.
- 7 **Pekcanitez**, s. 340.
- 8 **Atalay**, Kitap, s. 71; **Muşul**, İcra ve İflas, s. 1199; **Deliduman**, s. 25.
- 9 **Muşul**, İflasın Ertelenmesi, s. 27; **Deliduman**, s. 30; **Özekes**, s. 3256; İflasın ertelenmesi şirketler hukukuna özgü bir geçici hukuki koruma tedbiridir. Bkz., **Atalay**, Kitap, s. 73; “Esasen iflasın ertelenmesi şirketler hukukuna özgü bir geçici hukuki koruma olduğuna göre...”, Yarg. 12. HD., T. 17.02.2006, E. 13446, K. 19586, (**Pekcanitez / Atalay / Sungurtekin Özkan / Özekes**, s. 521).

6331 sayılı yeni Finansal Kiralama Kanunu¹⁰ düzenlemesinin finansal kiralama sözleşmesinin tanımına ilişkin m. 18 hükmü uyarınca; “*Finansal kiralama sözleşmesi; kiralayanın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü bir kişiden veya bizzat kiracıdan satın aldığı veya başka suretle temin ettiği veya daha önce mülkiyetine geçirmiş bulunduğu bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakmasını öngören sözleşmedir.*”. Tanımdan da anlaşıldığı üzere, kiralayan finansal kiralama konusu malın mülkiyetine sahip olmak zorundadır. Bu şart 3226 sayılı eski FKK m. 9 ve m. 17/f.I hükümleri uyarınca da geçerliydi¹¹.

Finansal kiralama sözleşmesinin hukuki niteliği hususunda da farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre bu sözleşme Borçlar Kanunu açısından atipik bir sözleşmedir¹². Başka bir görüş 3226 sayılı FKK düzenlemesinin lafzını dikkate alarak, bu sözleşmenin bir tür kira sözleşmesi olarak ele alındığını ifade etmektedir¹³. Diğer bir görüşe göre ise, finansal kiralama sözleşmesi 3226 sayılı Kanun ile sui generis bir sözleşme olduğu görüşüne yer vermeyecek şekilde, tipik bir sözleşme olarak, bu finansman tekniğinin kötüye kullanılmasını önleyecek şekilde emredici hükümlerle düzenlenmiştir¹⁴.

Buraya kadar iflasın ertelenmesi kurumunu ile finansal kiralama sözleşmesini ana hatlarıyla anlatmaya çalıştık ve iki kurum arasındaki ilişkinin önemine değindik. Çalışmamızın konusunu iflasın ertelenmesinin finansal kiralama sözleşmesine etkisi oluşturmaktadır. Bu bağlamda, iflasın ertelenmesi kararının finansal kiralama sözleşmesinin sona ermesine etkisi ve finansal kiralama sözleşmesinin sona ermesinin sonuçları ana başlıkları altın-

¹⁰ Bundan böyle yalnız “FKK” olarak anılacaktır.

¹¹ **Altop** Atilla, Özellikle Taşınır Yatırım Mallarına İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1990, s. 147; **Reisoğlu** Seza, “Finansal Kiralama Sözleşmeleri ve Uygulama Sorunları”, Bankacılar Dergisi, S. 48, 2004, s. 50, <http://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Dergiler/Dokumanlar/48.pdf>, E.T. 20.04.2013; Yavuz’a göre kiralayanın malik olmasına gerek olmayıp, mal üzerinde tasarrufa yetkili olması yeterlidir. Bkz., **Yavuz** Cevdet, “3226 Sayılı Kanunla Düzenlenen Finansal Kiralama Sözleşmesinin Tanımı, Unsurları ve Özellikleri”, Prof. Dr. Ernst Hirsch’in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s. 729, 730, 743; Bkz., **Yavuz** Cevdet / **Acar** Faruk / **Özen** Burak, Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler, Beta Yayınevi, İstanbul 2012, s. 376.

¹² **Kuntalp** Erden, Finansal Kiralama Kanununa Göre Finansal Kiralama (Leasing) Tanımı ve Hükümleri, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, Ankara 1988, s. 69.

¹³ **Kötel** Argun, Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukukunda Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1991, s. 147.

¹⁴ **Yavuz** / **Acar** / **Özen**, s. 368; **Yavuz**, s. 742; **Altop**, s. 109.

da; özellikle iflasın ertelenmesinin kiralayana fesih hakkı verip vermediği sorunu, kiralayanın finansal kiralama sözleşmesini iflasın ertelenmesi sebebiyle feshetmesinin kabulü halinde kiracıya yönelik takiplerin durumu ve iflasın ertelenmesi kapsamında verilen ihtiyati tedbir kararının kira konusu malları kapsayıp kapsamadığı sorunu ele alınacaktır.

II. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN İFLASIN ERTELENMESİ KARARI NEDENİYLE SONA ERMESİ

A. Genel Olarak Sona Erme Sebepleri

FKK ile düzenlenmiş olan sona erme sebepleri şöyledir: FKK m. 30 hükmü uyarınca; “(1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça, sözleşme süresinin dolması, kiracının iflası, ölümü veya fiil ehliyetini kaybetmesi hâllerinde kendiliğinden sona erer. (2) Kiracının tasfiye sürecine girmesi veya tasfiyeye girmeksizin finansal kiralama konusu malın tahsis edildiği işletmesini tasfiye etmesi hâlinde kiracının talebi üzerine sözleşmede aksine hüküm yoksa sözleşme, süresinden önce feshedilebilir.”. Sözleşmenin ihlali halinde sona ermesi ise, FKK m. 31 hükmünde şöyle düzenlenmiştir: “(1) Kiralayan, finansal kiralama bedelini ödemede temerrüde düşen kiracıya verdiği otuz günlük süre içinde de bu bedelin ödenmemesi hâlinde, sözleşmeyi feshedebilir. Ancak, sözleşmede, süre sonunda mülkiyetin kiracıya geçeceği kararlaştırılmış ise, bu süre altmış günden az olamaz. Bir yıl içinde sözleşmede yer alan kira bedellerinden üçünü veya üst üste ikisini zamanında ödememesi nedeniyle ihtara muhatap olan kiracılarla yapılan sözleşmeler kiralayan tarafından feshedilebilir. (2) Taraflardan birinin sözleşmeye aykırı harekette bulunduğu hâllerde, bu aykırılık nedeniyle diğer tarafın sözleşmeyi devam ettirmesinin beklenemeyeceği durumlarda sözleşme feshedilebilir.”.

FKK, 3226 sayılı eski FKK düzenlemesinden farklı olarak; “... şirketin sona ermesi, tüzel kişiliğin hitamı, kiracının aleyhine yapılan bir icra takibinin semeresiz kalması...” (3226 sayılı FKK m. 22) hallerini, açıkça sona erme hali olarak düzenlememiştir. Ancak sözleşmenin ihlali nedeniyle sona ermeye ilişkin m. 23 hükmü yeni düzenlemeyle neredeyse aynıdır.

FKK m. 5/f.I/b.(a) uyarınca kiralayan sıfatının ancak anonim şirket kimliğindeki bir tüzel kişiye ait olabileceği emredici şekilde düzenlenmiştir. Bu durumda şirketin ya da tüzel kişiliğin sona ermesinin, finansal kiralama sözleşmesini sona erdirip erdirmeyeceği önemli bir sorundur. 3226 sayılı FKK m. 22 uyarınca tarafların sözleşme ile bu hallerin finansal kiralama sözleşmesini kendiliğinden sona erdirmeyeceğini kararlaştırmaları mümkündür. Aynı Kanun’un m. 7 hükmü yeni FKK düzenlemesinden farklı olarak finan-

sal kiralama sözleşmesinin dört yıl süre ile feshedilemeyeceğini düzenliyordu. İşte kanun koyucunun, finansal kiralama şirketinin sona ermesi ya da tüzel kişiliğinin sona ermesi halinde finansal kiralama sözleşmesinin sona ermeyeceğine yönelik bir hükmün sözleşmede yer almasına” izin vermesinin altında yatan amacın; feshin mümkün olmadığı bu dört yıllık süre içinde kiracının menfaatlerini korumak olduğu savunuluyordu¹⁵. Diğer taraftan finansal kiralama şirketinin sona ermesine veya tüzel kişiliğini yitirmesine rağmen, sözleşmenin uzun süre devamını sağlamanın zor olması sebebiyle; finansal kiralama sözleşmesine konacak bir hüküm ile sona eren şirketin tasfiyesinin en geç bitecek sözleşmenin sonuna kadar uzayacağını ya da bu çok masraflı olacaksa, finansal kiralama konusu malın tasfiye sırasında ancak bir başka finansal kiralama şirketine satılabileceğini ve onun da feshin mümkün olmadığı ana süre sonuna kadar sözleşme ile bağlı kalacağını kabul etmek suretiyle, kiracının sözleşmeye devam edebilmesinin sağlanması öneriliyordu. Kanun koyucu yeni FKK düzenlemesinde bu yorum ve önerileri göz önünde tutmuş olabilir. Elbette, taraflar şirketin sona ermesi ya da tüzel kişiliğini yitirmesi halini bir sona erme sebebi olarak sözleşmede kararlaştırabilirler¹⁶.

Kiracının aleyhine yapılan bir icra takibinin semeresiz kalması da yeni Kanun’a alınmayan kendiliğinden sona erme sebepleri arasındadır. Kiralayanı korumaya yönelik olan bu hüküm, finansal kiralama işleminin finansman amacına yönelik bulunmasından ve kiralayanı asıl ilgilendirenin malın bizzat kendisinin değil, bunun sağlanması amacıyla özgülediği fonun finansal kiralama bedelleri ile kendisine geri dönüşü olmasından ileri geliyordu¹⁷. 3226 sayılı FKK döneminde de bu hükmün pek uygulama alanı bulamayacağı, zira sözleşmelere aksine düzenlemelerin konulacağı savunulmaktaydı. Yasal düzenleme bulunmayan ülkelerde sözleşmeye konulan bir hüküm ile kiracının ekonomik durumunun finansal kiralama bedellerini ödemesini tehlikeye düşürecek ölçüde kötüleşmesi halinde; kiralayana sözleşmeyi feshetme veya muacceliyet klozlarına başvurma hakkı tanınmaktaydı ve gerçekten önemli bir kötüleşmenin var olduğunu kiralayan ortaya koymak zorundaydı¹⁸. Kanun koyucunun bu durumu göz önüne alarak ve söz konusu durumu sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi sebebi olmaktan çıkararak, sözleş-

15 **Altop**, s.260, 261; **Köteli**, s. 254.

16 **Altop**, s.261; **Köteli**, s. 254.

17 **Kuntalp**, s. 92.

18 **Altop**, s.256.

menin devamını sağlamak suretiyle kiracıyı korumak istemiş olabileceği düşünülebilir.

Kiracının iflası ise FKK düzenlemesinde de sözleşmeyi kendiliğinden sona erdiren haller arasında sayılmıştır. Halbuki bunun da uygulama alanı bulamayacağı ve sözleşmeye konacak bir hüküm ile; adi kira sözleşmesinde kiracının iflasını düzenleyen 818 sayılı BK m. 261 (TBK m. 332) hükmü doğrultusunda, kiralayana birikmiş ve işleyecek finansal kiralama bedelleri için uygun bir süre içerisinde kiracı veya iflas idaresi tarafından yeterli teminat verilmemesi durumunda sözleşmeyi feshetme hakkının tanınması yoluna gidileceği savunulmaktaydı¹⁹. Kanun koyucu burada kiracının iflasını sözleşmeyi kendiliğinden sona erdiren bir sebep olarak koruyarak, kiracıyı kiralayanın sözleşmeyi derhal feshinin olumsuz sonuçlarından korumak istemiş olabilir. Ancak taraflar bunun aksini kararlaştırıp, kiracının iflasının kiralayana fesih hakkı veren bir durum olarak da düzenleyebilirler²⁰.

B. İflasın Ertelenmesi Kararının Kiralayana Fesih Hakkı Verip Vermediği Sorunu

Kanunda iflasın ertelenmesi kararının finansal kiralama sözleşmesinin sona ermesi üzerindeki etkisi hususunda bir düzenleme bulunmamaktadır. İflasın ertelenmesi kararının sözleşmelere doğrudan bir etkisi bulunmadığından, sözleşme ilişkisinin devam edeceği; ancak sözleşmenin iyileştirme projesi ile bağdaşmaması durumunda mahkemenin erteleme talebini reddederek iflasa karar vermesi gerektiği doktrinde savunulmaktadır²¹.

Mahkemenin iflasın ertelenmesine karar vermesinin ardından borçlu hakkında takip yapılamayacağından, kiralayanın TBK m. 98 hükmüne dayanarak sözleşmeyi feshedip edemeyeceği hususu tartışmalıdır. Bir görüşe göre erteleme talebinde bulunan şirket borca batık olduğu, bu durum kiralayanın alacağını tehlikeye düşürdüğü ve iflasın ertelenmesi bu tehlikeyi kural olarak

¹⁹ **Altop**, s.255, 256.

²⁰ Kuntalp, kiracının iflasının sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi nedeni olmasını şöyle açıklamaktadır: Bunun nedeni, bu durumların ortaya çıkması halinde, kiralayanın alacağı için bir teminat oluşturan malın kendisine hemen geri dönmesini sağlamak olabilir. Bkz., **Kuntalp**, s. 95.

²¹ **Türk Ahmet**, Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları (TTK m. 324), Nobel Yayınları, Ankara 1999, s. 343; **Muşul**, İflasın Ertelenmesi, s. 206; **Öztek**, Kitap, s. 15; **Öztek**, Bankacılar Dergisi, s. 65; **Atalay**, Kitap, s. 175; **Atalay Oğuz**, “İflasın Ertelenmesi”, Türkiye Barolar Birliği 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2004, s. 91, (Armağan); **Deliduman**, s. 159; **Özkes**, s. 3282; **Bilgen**, s. 987.

ortadan kaldırmadığı için; mali durumun iyileştirildiğinin kesinlik kazandığı istisnai haller dışında, kiralayan kiracının ifada güçsüzlüğe düşmüş olduğunu ileri sürerek, uygun bir sürede istediği güvence verilmezse sözleşmeyi feshedebilmelidir²². Diğer görüşe göre ise; iflasın ertelenmesinin hükümde fesih sebepleri arasında sayılmamış olması, ayrıca iflasın ertelenmesinin amacının yalnız tarafların menfaatlerinin korunması değil, şirketin ayakta kalmasını sağlayarak üçüncü kişilerin de menfaatlerinin ve neticede ülke ekonomisinin korunması olması sebebiyle, kiralayanın TBK m. 98 uyarınca sözleşmeyi feshedebilmesi mümkün değildir²³.

Yargıtay ise bir kararında, “... özellikle iflasın ertelenmesi kararının finansal kiralama sözleşmesine aykırılık nedeniyle ihtar çekilerek öngörülen süreden sonra dava açılmasında bir isabetsizlik bulunmadığından davalının temyiz itirazının reddiyle hükmün onanması gerekmiştir...” şeklinde hüküm kurarak; iflasın ertelenmesi kararının, kira bedelinin ödenmemesi halinde kiralayanın temerrüt olgusuna dayanarak sözleşmeyi feshetmesine engel teşkil etmeyeceği yönünde karar vermiştir²⁴.

Biz de kiralayanın TBK m. 98 hükmüne dayanarak sözleşmeyi feshedebilmesinin, iflasın ertelenmesi müessesesinin amacıyla bağdaşmayacağı yönündeki görüşlere katılmakla birlikte; tarafların sözleşmeye bu doğrultuda bir hüküm koyabilecekleri kanaatindeyiz. Zira 3226 sayılı FKK m. 7 hükmü ile getirilmiş olan, sözleşmenin en az dört yıl süreyle feshedilemeyeceğine ilişkin düzenleme, yeni FKK düzenlemesinde yer almamaktadır²⁵.

Doktrinde iflasın ertelenmesinin FKK m. 31/f.II uyarınca sözleşmenin feshi için bir haklı sebep teşkil etmeyeceği de savunulmaktadır²⁶. Haklı sebebin varlığı için taraflardan birinin sözleşmeye aykırı hareketlerde bulunması ve bu hareketler nedeniyle sözleşmenin diğer tarafından sözleşme iliş-

22 **Türk**, s. 345; **Atalay**, Kitap, s. 176, 177.

23 **Öztek**, Kitap, s. 15; **Öztek**, Bankacılar Dergisi, s. 27; **Deliduman**, s. 160.

24 Yarg. 19. HD., T. 8.3.2007, E. 2006/9006, K. 2007/2187, (**Bilgen**, s. 989).

25 Tarafların sözleşme yapılırken iflasın ertelenmesini sözleşmenin feshi sebebi olarak öngörmelerinin, sözleşmenin en az dört yıl süreyle feshedilemeyeceği yönündeki emredici FKK m. 7 düzenlemesi karşısında bir geçerliliği olmayacaktır. Bkz., **Deliduman**, s. 160.

26 **Deliduman**, 3226 sayılı FKK m. 7 hükmü nedeniyle sözleşmeye iflasın ertelenmesinin fesih sebebi olduğu şeklinde bir hüküm koyamayacaklarını savunmaktadır. Bu durumda sözleşme ile iflasın ertelenmesini kararlaştırmalarının haklı bir gerekçesi olmadığından, böyle bir şartın bulunmadığı halde iflasın ertelenmesini haklı sebep olarak yorumlamak evleviyetle mümkün olmamalıdır. Bkz., **Deliduman**, s. 160.

kisine devam etmesinin beklenememesi gerekir. Özel bir yasal düzenlemenin bulunmadığı Almanya ve İsviçre’de, uygulamada sözleşmeye konan bir hüküm ile sadece kiracının sözleşmeden doğan, finansal kiralama bedellerini ödemek dışındaki, herhangi bir yükümlülüğünü hiç veya gereği gibi ifa etmemesi durumunda, kiralayana fesih ya da muacceliyet klotuna başvurma imkanı tanınmaktadır²⁷. Kiracının malın sigorta primlerini ödememesi, malı bir başkasına kullandırması ya da onun eskimesine sebep olması gibi borca aykırı davranışları ve bu aykırılık nedeniyle kiralamanın sözleşmeyi devam ettirmesinin beklenemeyeceği durumlarda sözleşme feshedilebilir²⁸. Görüldüğü üzere iflasın ertelenmesinin haklı sebep olarak yorumlanması mümkün görünmemektedir.

İİK m. 179/a uyarınca iflasın ertelenmesine karar veren mahkeme, şirketin malvarlığının korunması için gerekli her türlü tedbiri, iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır²⁹. Şirketin kullandığı makine, araç ve demirbaşların tamamı veya önemli bir kısmı finansal kiralama sözleşmesi ile elde edilmişse, bunların kiralayana teslimi iyileştirme projesinin uygulanamaması veya beklenenin gerçekleşmemesi sonucunu doğuracağından; iflasın ertelenmesi sebebiyle fesih hakkının kabulü halinde dahi, mahkemenin feshin engellenmesi yönünde bir tedbir kararı verebileceği savunulmaktadır³⁰.

III. FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

A. Genel Olarak

Finansal kiralama sözleşmesinin sona ermesinin sonuçları; “sözleşmenin sona ermesinin sonuçları” (FKK m. 32) ve “sözleşmenin feshinin sonuçları” (FKK m. 33) şeklinde iki ayrı madde altında düzenlenmiştir. FKK m. 32 hükmüne göre; “Sözleşme sona erdiğinde, sözleşmeden doğan satın alma hakkını kullanmayan veya bu hakkı bulunmayan kiracı finansal kiralama konusu malı derhâl geri vermekle mükelleftir.” Aynı düzenleme 3226 sayılı FKK m. 24 hükmünde de yer alıyordu. Doktrinde eski Kanun’daki düzenlemenin, sözleşmenin yalnızca süresinin dolması sebebiyle sona ermesinin sonuçlarını düzenlediği, diğer sona erme sebeplerinin hükmün kapsamının

²⁷ Altop, s. 273.

²⁸ Köteli, s. 258.

²⁹ Öztekin, Bankacılar Dergisi, s. 57; Öztekin, Kitap, s. 116; Deliduman, s. 160.

³⁰ Deliduman, s. 160, 161.

dışında olduğu, bu nedenle kiracının ancak sözleşmeden doğan tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olması halinde, sözleşme ile kendisine tanınmış olan alım hakkından yararlanabileceği savunulmaktaydı³¹.

Her iki hükümde de sadece finansal kiralama konusu malın geri verilmesi sorununa değinilmiş, kiralama bedelleri üzerinde durulmamıştır. Bu durum eski Kanun döneminde eleştiri konusu olmasına rağmen, yeni Kanun'da bir farklılığa gidilmemiştir. Halbuki sözleşmenin sürenin dolması dışındaki nedenlerle sona ermesi halinde, henüz muaccel olmamış kira bedellerinin akibeti sorunu gündeme gelmektedir. Doktrinde bir görüş bu konunun finansal kiralama sözleşmesinin hukuki niteliğine bağlı olarak çözülebileceği yönündedir. Buna göre finansal kiralama sözleşmesinin adi kira ilişkisi kurduğu kabul edilirse, henüz muaccel olmamış kira bedellerinin talep edilebilmesi mümkün değildir; fakat sözleşmenin finansman sağlama yönüne ağırlık verildiğinde, kiralayanın tatmini ancak bu işe tahsis ettiği fonun masraf ve karı ile birlikte kendisine geri dönmesinin sağlanmasına bağlı bulunmaktadır³². Bu nedenle malın satılarak ya da yeniden kiraya verilerek değerlendirilmesi, neticede elde edilen bedelin, sözleşme normal şekilde sona erseydi elde edilecek olandan fazla olması halinde fazlanın kiracıya ödenmesi, daha az olması halinde ise, sözleşmenin erken sona ermesinde kiracının bir kusuru yoksa buna kiralayanın katlanması öneriliyordu³³. Kiracının iflası ile sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi haline ilişkin olarak; 3226 sayılı FKK m. 24 hükmü kira bedelleri hakkında bir düzenleme getirmediğinden; kiralayanın iflasın açılmasından sonraki kira bedellerini talep edemeyeceği, iflasın açılması tarihine kadar olan ödenmemiş kira borcu varsa bu alacağın iflas alacağı olarak ödenmesinin istenebileceği kabul edilmekteydi³⁴.

“Sözleşmenin feshinin sonuçları” başlıklı FKK m. 33 hükmü ise şöyledir: “(1) Sözleşmenin kiralayan tarafından feshi ile 30 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca kiracı tarafından feshi hâllerinde, kiracı malı iade ile yükümlüdür. İade edilen malın üçüncü kişilere satılması hâlinde sözleşmede aksi bir değer kararlaştırılmadıkça satış bedelinin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararı toplamından düşük olması durumunda aradaki fark kiracı tarafından kiralayana ödenir. Sözleşmede aksi bir değer kararlaştırılmadıkça iade edilen malın satış bedeli

31 **Altop**, s. 262, 263; **Kuntalp**, s. 97, 98; **Tercan** Erdal, İflasın Sözleşmelere Etkisi, Adil Yayınevi, Ankara 1996, s. 284.

32 **Kuntalp**, s. 96.

33 **Kuntalp**, s. 96, 97.

34 **Köteli**, s. 256; **Altop**, s. 233; **Bilgen**, s. 429, 430; **Tercan**, s. 283.

linin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararı toplamından yüksek olması durumunda aradaki fark kiralayan tarafından kiracıya ödenir. İade alınan malın üçüncü kişilere finansal kiralama yöntemiyle kiralanması hâlinde de aynı esaslar uygulanır. (2) Sözleşme kiracı tarafından feshedilirse kiracı malı geri vermekle beraber uğradığı zararın tazminini, kiralayandan talep edebilir. ...”.

Görüldüğü üzere yeni Kanun’da öncelikle kiracının malı iade yükümlülüğü düzenlenmiştir. Ardından malın satılmak suretiyle değerlendirilmesinden elde edilecek bedelin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayanın bunu aşan zararı toplamından düşük olması halinde aradaki farkın kiracı tarafından ödeneceği hüküm altına alınmıştır. Aksi durumda da elde ettiği fazlayı kiralayan kiracıya ödeyecektir. Ancak sözleşmede satış bedelinden farklı bir değer kararlaştırılmış olabilir. Malın satış yerine yeniden kiraya verilmek suretiyle değerlendirilmesi halinde de aynı esaslar uygulanacaktır.

3226 sayılı eski FKK m. 25 düzenlemesine göre ise; “Sözleşmenin kiralayan tarafından feshi halinde kiracı malı iade ile birlikte vadesi gelmemiş finansal kiralama bedellerini ödemek yükümlülüğü altında olduğu gibi kiralayanın bunu aşan zararından da sorumludur. Sözleşme kiracı tarafından feshedilirse kiracı malı geri vermekle beraber uğradığı zararın tazminini kiralayandan talep edebilir.”. Burada kanun koyucu iade yükümlülüğünü aynı şekilde düzenlemiş olmakla birlikte; finansal kiralama konusu malın değerlendirilmesi suretiyle kiralayanın tatmini yolunu öngörmemiş, kiracıyı doğrudan vadesi gelmemiş finansal kiralama bedellerini ödemek yükümlülüğü altına sokmuştur. Her iki düzenlemede finansal kiralama sözleşmesinin bir adi kira ilişkisi kurmadığının ve finansman sağlama fonksiyonunun³⁵ bir göstergesi olsa da, her halde yeni kanunun öngördüğü düzenleme kiralayan bakımından daha adildir. Neticede kanun koyucu vadesi gelmemiş alacakların akibetini sözleşmenin feshi hali bakımından her iki kanunda da düzenlemiş (FKK m. 33 ve 3226 sayılı FKK m. 25); ancak sözleşmenin süresinden önce diğer nedenlerle sona ermesi hali için düzenlenmemiştir.

³⁵ Kuntalp, s. 98; Reisoğlu, s. 49.

B. Kiralayanın Finansal Kiralama Sözleşmesini İflasın Ertelemesi Sebebiyle Feshedebileceğinin Kabulü Halinde Kiracıya Yönelik Takiplerin Durumu

İİK m. 179/b hükmü, iflasın ertelenmesi kararı üzerine borçlu aleyhine takip yapılamayacağı hususunu, iki istisnası ile birlikte çok açık şekilde düzenlemiştir³⁶. Hükme göre; “Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşürücü müddetler işlemez. Erteleme sırasında taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiple devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez. Bu durumda erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayacak faizler teminatlandırılmak zorundadır. 206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilir.”.

Görüldüğü üzere hükmün ilk fıkrasında takip yasağından bahsedilmiş, ikinci ve üçüncü fıkrada ise bunun istisnaları düzenlenmiştir. Hükümde ilamlı-ilamsız takip ya da haciz yolu ile-iflas yolu ile takip ayrımı yapılmamış³⁷ ve ayrıca yalnızca borçlu şirketin bizzat kendisine (müteselsil borçlular ya da kefiller hükme dahil değildir) yönelik olan takipler³⁸ kastedilmiştir. Burada kiralayan alacaklarını iflasın ertelenmesi süresi içinde takip yapamayacağından tahsil edemeyeceği gibi, finansal kiralama konusu malı da kiracının iradi olarak iade etmemesi halinde geri alamayacaktır³⁹.

Doktrinde ve uygulamada henüz iflasın ertelenmesi kararı verilmeden ihtiyati tedbir yoluyla takiplerin durdurulmasına karar verilebileceği kabul

³⁶ **Öztek**, Bankacılar Dergisi, s. 51; **Öztek**, Kitap, s. 90; **Deliduman**, s. 161; Temyize konu olan ilk derece mahkemesi kararında, iflasın ertelenmesine karar verilen şirket hakkında finansal kiralama sözleşmesine konu olan mallar da dahil olmak üzere ihtiyati tedbir verilmesinden sonra takip yapılamayacağı ifade edilmiştir. Yarg. 19.HD., T. 12.11.2004, E. 2004/7679, K. 2004/11354, <http://www.kazanci.com>, E.T. 21.04.2013.

³⁷ **Muşul**, İflasın ertelenmesi, s. 219; **Muşul**, İcra ve İflas, s. 1253; **Deliduman**, s. 162.

³⁸ **Atalay**, Kitap, s. 157; **Öztek**, Kitap, s. 122; **Pekcanitez**, s. 353; “İflasın ertelenmesi talebinin kabulü halinde, kefilleri kapsayacak şekilde tedbire karar verilemez. SSK ve Vergi Dairesi yönünden takip yapma imkanının tanınması usul ve yasaya aykırıdır.”, Yarg. 19. HD., T. 17.3.2005, E. 2004/11750, K. 2005/2789, (**Günel Mete**, İflas Davaları ve İflasın Ertelemesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2006, s. 234).

³⁹ **Deliduman**, s. 161, 162.

edilmektedir⁴⁰. Kanun başlamış takiplerin duracağını düzenlemiş olmakla birlikte, doktrinde, bu takipler çerçevesinde başlamış mevcut hacizlerin kaldırılmasına karar verilemeyeceği savunulmaktadır⁴¹. Ayrıca, iflasın ertelenmesine karar verilmeden önce, borçluya ait mallar haczedilip paraya çevrilmişse, mahcuz mallar bedelinin alacaklıya ödenmesine İİK m. 179b/f.I hükmünün engel teşkil etmeyeceği savunulmaktadır⁴².

Alacaklılar arasında eşitlik kuralının bozulmaması adına; doktrinde, erteleme kararından sonra doğmuş olan alacaklar için, şirketin erteleme kararının verildiği sıradaki malvarlığından ödemede bulunduğu takdirde, eski alacaklıların, iflasın ertelenmesi kararının verildiği tarihtekinden daha kötü duruma düşürülmüş olmaları, bu sebeple yeni alacaklılara sadece şirkete erteleme kararından sonra girmiş olan nakitten ödeme yapılabileceği görüşü savunulmuştur⁴³. Yani takip yapma yasağı, erteleme kararından sonra doğmuş olan alacaklar bakımından da geçerlidir⁴⁴. Bu görüşün temelinde, erteleme süresince şirket aktiflerinin alacaklılar menfaatine muhafaza edilmesi ilkesi yatmaktadır⁴⁵. Ayrıca doktrinde işletmeye hammadde sağlayan alacaklılar gibi bazı alacaklılara, şirketin erteleme kararı sırasındaki mevcut aktifle-

⁴⁰ Yarg. 19. HD., T. 31.3.2005, E. 2005/338, K. 2005/3430, (Öztek, Bankacılar Dergisi, s. 51); Öztek, Kitap, s. 91.

⁴¹ Muşul, İflasın Ertelenmesi, s. 220, 221; Muşul, İcra ve İflas, s. 1254; Öztek, Bankacılar Dergisi, s. 51; Öztek, Kitap, s. 94; Pekcanitez, s. 353; Atalay, Kitap, s. 153; “İİK.nun 179/b maddesinin birinci fıkrasına göre erteleme talepleri üzerine borçlu aleyhine ... hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur. Takiplerin durması takibin bulunduğu aşamada kalması anlamında olup hacizlerin ve bloke kayıtların kaldırılması usul yasaya aykırıdır.”, Yarg. 19. HD., T. 7.4.2005, E. 2005/448, K. 2005/3753, (Günel, s. 228); Benzer yöndeki kararlardır. Bkz., Yarg. 19. HD., T. 17.3.2005, E. 2004/10326, K. 2005/2788, (Günel, s. 235); Yarg. 19. HD., T. 10.3.2005, E. 2004/11763, K. 2005/2432, (Günel, s. 238); Yarg. 23. HD., T. 6.3.2012, E. 2011/4686, K. 2012/1701, <http://www.kazanci.com>, E.T. 21.04.2013; Yazar aksi görüştür. Malvarlığının bir kısmının hacizli kalması da olumsuz sonuçlar doğurabilir. İşletmenin bazı malvarlığı değerlerinin el değiştirmesi zorunluluğu bulunması halinde, hacizli olan mal ve haklar üzerinde tasarrufta bulunmak mümkün olmayacaktır. Bkz., Özkes, s. 3280.

⁴² Muşul, İflasın Ertelenmesi, s. 224; Yazar değeri süratle düşen ve muhafazası masraflı olan mallar bakımından, satışa icra müdürü tarafından iflasın ertelenmesi süresi içinde dahi karar verilebileceği ve bedelin alacaklıya ödenebileceği yönündeki görüşe katılmaktadır. Satışın yapılarak bu paranın bloke edilmesinin iflasın ertelenmesi kurumuna hakim olan ilkelere daha uygun olduğu görüşündedir. Bkz., Öztek, Kitap, s. 101.

⁴³ Atalay, Kitap, s. 169, Öztek, Bankacılar Dergisi, s. 55, 56; Öztek, Kitap, s. 113, 114; Muşul, İflasın Ertelenmesi, s. 215.

⁴⁴ Muşul, İflasın Ertelenmesi, s. 214; Pekcanitez, s. 355.

⁴⁵ Atalay, Kitap, s. 169.

rinin paraya çevrilmesi yoluyla ödeme yapılması, şirket malvarlığının korunması kuralına ve alacaklılar arasında eşitlik ilkesine aykırı düşeceğinden, bu şirket hakkındaki iflasın ertelenmesi kararının kaldırılabilmesi ve şirketin iflasına karar verilebileceği savunulmaktadır⁴⁶. Ancak şirketin faaliyetlerini sürdürebilmesi için zorunlu olan mal ve hizmetin temini için gerekirse bu yola başvurulabileceğini savunan, aksi yönde bir görüş de mevcuttur⁴⁷.

İflasın ertelenmesi kararının alacaklıları muaccel hale getirmek ya da faiz işlemlerini durdurmak gibi bir etkisi yoktur⁴⁸. Erteleme kararıyla birlikte takiplerin durması ve yeni takip yapılamaması kuralına aykırılık halinde, eğer iflası ertelenen şirkete İİK m.179/b/f.I hükmüne aykırı olarak bir tebliğat yapılmışsa, bu tebliğat hükümlerini ancak erteleme süresinin sona ermesini takip eden günden itibaren doğuracaktır; buna mukabil yasağa aykırı olarak yapılan işlem daha önemli ise ve sonuçları erteleme süresinin sonuna ertelenemiyorsa, bu işlemin (süresiz) şikayet yoluyla iptal ettirilmesi mümkün olmalıdır⁴⁹.

Neticede faaliyetlerini önemli ölçüde finansal kiralama konusu mallarla yürüten şirketlerde, bu malların iflasın ertelenmesi kararından sonra şirketin elinden alınması, tek başına iyileştirme projesinin gerçekleştirilebilmesini engellemekle kalmayıp, şirketin faaliyetlerinin büyük oranda durmasına sebep olacağı gibi alacaklıların durumunu da tehlikeye düşüreceğinden; feshin kabulü halinde dahi, iyileştirme projesinin gerçekleştirilebilmesi bakımından şirket için vazgeçilmez olan malların kiracının elinden alınmaması gerekmektedir⁵⁰.

IV. SONUÇ

İflasın ertelenmesi, borca batık durumda olan bir şirketin sunduğu iyileştirme projesine dayanılarak iflastan kurtulabilmesi için ticaret mahkemesi tarafından belirli şartlara bağlı olarak tanınan bir imkandır. Özellikle büyük işletmelerde makine ve teçhizatın finansal kiralama yolu ile temin edildiği

46 **Öztek**, Bankacılar Dergisi, s. 59; **Öztek**, Kitap, s. 123.

47 **Pekcanitez**, s. 352; **Atalay**, Kitap, s. 170.

48 **Öztek**, Bankacılar Dergisi, s. 57; **Öztek**, Kitap, s. 116.

49 **Muşul**, İflasın Ertelemesi, s. 217; **Muşul**, İcra ve İflas, s. 1250, 1251; **Öztek**, Bankacılar Dergisi, s. 55; **Öztek**, Kitap, s. 112; "... iflasın ertelenmesi kararından sonra alacaklıların ... takip yapmasına yasal imkan bulunmadığından, bu takibin iptaline karar vermek gerekirken, durdurulmasına karar verilmesi isabetsizdir.", Yarg. 12. HD., T. 28.5.2004, E. 2004/8556, K. 2004/13661, <http://www.kazanci.com>, E.T. 20.04.2013.

50 **Deliduman**, s. 162.

düşünüldüğünde, bunların iflasının finansal kiralama ilişkisi üzerindeki etkisi önemli olmaktadır.

FKK incelendiğinde, öncelikle 3226 sayılı FKK düzenlemesine göre çok daha ayrıntılı hükümler içerdiği göze çarpmaktadır. Kuruluş ve faaliyet izinleri, ana sözleşmeye ilişkin hükümler, birleşme-devir-bölünme-tasfiye, kurumsal yönetim, finansal raporlama, başlıklı bölümler yeni kanun ile getirilmiş ve yeni düzenlemeler içermektedir. Söz konusu düzenlemeler incelendiğinde kanun koyucunun finansman işi yapan şirketlerde denetime ve şeffaflığa büyük önem verdiği ve neticede bu kuruluşların toplum gözündeki güvenilirliğini arttırmayı hedeflediği görülmektedir.

İflasın ertelenmesinin finansal kiralama sözleşmesi üzerindeki etkisi, erteleme kararının kiralayana sözleşmeyi derhal fesih imkanı verip vermediği noktasında toplanmaktadır. FKK düzenlemesinde sözleşmenin sona ermesine ve feshinin sonuçlarına ilişkin eski Kanun'a nazaran farklılıklar öngörülse de, her hangi bir açıklık getirilmemiştir. Bu konu yazımızda açıkladığımız üzere doktrinde tartışmalıdır. Ancak biz iflasın ertelenmesi kurumunun amacını ve işlevini göz önünde tutarak fesih hakkının doğmayacağını savunan görüşlere katılıyoruz. Ancak iflasın ertelenmesi kararının TBK m. 98 uyarınca kiralayana fesih imkanı verdiği kabul edilse bile, doktrinde de haklı olarak savunulduğu üzere, ticaret mahkemesi, İİK m. 179/a uyarınca şirketin malvarlığının korunması için gerekli önlemleri alabilecek; bu doğrultuda vereceği ihtiyati tedbir kararı ile feshin sonuçlarını erteleyebilecek ve finansal kiralama konusu mallar da tedbir kararı kapsamında ertelenme süresince kiracıda kalmaya devam edecektir. İİK m. 179/b hükmü uyarınca iflasın ertelenmesi kararı üzerine kiracı aleyhine takip yapılabilmesi ya da daha önce başlamış olan takiplere devam edilebilmesi de mümkün değildir.

Neticede iflasın ertelenmesi kararının verilmesinde amaç, iyileşme ümidi olan bir şirketi yeniden ekonomik hayata kazandırmak olduğundan, gerek TBK gerekse FKK hükümlerinin bu amaç doğrultusunda yorumlanması gerektiği kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- Altay** Sümer, “İflasın Ertelemesi Hakkındaki Yeni Hükümlerin Yeniden Yapılandırma Kurumları Üzerindeki Olumsuz Etkisi ve Çözüm Yolları”, Prof. Dr. Ergun Özsunay’a Armağan, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2004, s. 625-658.
- Altop** Atilla, Özellikle Taşınır Yatırım Mallarına İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1990.
- Atalay** Oğuz, Borca Batıklık ve İflasın Ertelemesi, Güncel Yayınevi, İzmir 2007, (Kitap).
- Atalay** Oğuz, “İflasın Ertelemesi”, Türkiye Barolar Birliği 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2004, s. 49-99, (Armağan).
- Bilgen** Mahmut, İflas İflasın Ertelemesi Konkordato Yargılama Usulü, Adalet Yayınevi, Ankara 2012.
- Deliduman** Seyithan, İflasın Ertelemesinin Etkileri, Kocaeli Üniversitesi Yayını, Kocaeli 2008.
- Günel** Mete, İflas Davaları ve İflasın Ertelemesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2006.
- Köteli** M. Argun, Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukukunda Finansal Kiralama (Leasing Sözleşmeleri), Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 1991.
- Kuntalp** Erden, Finansal Kiralama Kanununa Göre Finansal Kiralama (Leasing) Tanımı ve Türleri, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, Ankara 1988.
- Muşul** Timuçin, İcra ve İflas Hukuku C.II, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, (İcra ve İflas).
- Muşul** Timuçin, İflasın Ertelemesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, (İflasın Ertelemesi).
- Özekes** Muhammet, “İflasın Ertelemesi”, LHD, C. III, S. 33, 2005, s. 3249-3283.
- Öztek** Selçuk, İflasın Ertelemesi, Arıkan Yayınevi, İstanbul 2007, (Kitap).
- Pekcanıtez** Hakan / **Atalay** Oğuz / **Sungurtekin** Özkan Meral / **Özekes** Muhammet, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- Pekcanıtez** Hakan, “İflasın Ertelemesi”, İBD, C. 79, S. 2, 2005, s. 323-358.
- Tercan** Erdal, İflasın Sözleşmelere Etkisi, Adil Yayınevi, Ankara 1996.

Türk Ahmet, Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Huku-ki Sonuçları (TTK m. 324), Nobel Yayınları, Ankara 1999.

Yavuz Cevdet / **Acar** Faruk / **Özen** Burak, Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler, Beta Yayınevi, İstanbul 2012.

Yavuz Cevdet, “3226 Sayılı Kanunla Düzenlenen Finansal Kiralama Sözleşmesinin Tanımı, Unsurları ve Özellikleri”, Prof. Dr. Ernst Hirsch’in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s. 723-744.

Elektronik Kaynaklar

Kazancı İçtihat Bilgi Bankası: <http://www.kazanci.com>

Öztek Selçuk, “İflasın Ertelenmesi”, Bankacılar Dergisi, S. 53, 2005, s. 23-72, (Bankacılar Dergisi), <http://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Dergiler/Dokumanlar/53.pdf>, E.T. 15.04.2013.

Reisoğlu Seza, “Finansal Kiralama Sözleşmeleri ve Uygulama Sorunları”, Bankacılar Dergisi, S. 48, 2004, s. 47-66, (Bankacılar Dergisi), <http://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Dergiler/Dokumanlar/48.pdf>, E.T. 20.04.2013.